

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми



О. В. Гребенікова

«29» серпня 2025 р.

**СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІНАНСИ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління і адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: Гребенікова О.В., доцент каф., к.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

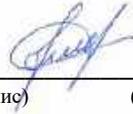


(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні
кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2025 р.

Завідувач каф. 602, к.е.н, доцент
(Посада, науковий ступінь та вчене звання)



Валентина ГАТИЛЮ
(ініціали та прізвище)

Представник здобувачів освіти:



(підпис)

Тетяна МОСКАЛЕНКО
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача



Гребенікова Олена Володимирівна, к.е.н., доцент. З 2000 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- теорія фінансів;
- фінанси домогосподарств;
- інвестиційний аналіз;
- фінансова діяльність суб'єктів господарювання;
- управління інвестиційно-інноваційною діяльністю.

Напрями наукових досліджень: інвестиційна діяльність промислових підприємств, діагностика фінансового стану машинобудівних підприємств, управління інноваційним розвитком.

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	8
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредитів ЄКТС / кількість годин	Денна: 4,5 кредити ЄКТС / 135 годин (48 аудиторних, з яких: лекції – 24, практичні – 24; СРЗ – 82); Заочна: 4,5 кредити ЄКТС / 135 годин (8 аудиторних, з яких: лекції – 2, практичні – 6; СРЗ – 127)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача
Види контролю	Поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит)
Пререквізити	Фінанси, страхування, фінансовий аналіз

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Фінанси страхових організацій» є формування та розміщення страхових фондів і резервів страхових організацій, ознайомлення з методикою побудови страхових тарифів, платоспроможністю та фінансовою стійкістю страхових організацій

Завдання: опанування студентами теоретичних основ фінансів страхових організацій; методик розрахунку страхових тарифів та резервів страхової компанії, порядку формування та розміщення коштів страхових резервів; формування оптимальної структури страхового портфелю; вивчення сутності та порядку формування та розподілу фінансового результату страховиків; розуміння особливостей оподаткування страхових компаній; а також практичне використання знань та методик для розуміння публічної фінансової звітності страхових організацій, фінансової діагностики та оцінки факторів, що впливають на формування фінансових результатів..

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні завдання шляхом поєднання професійних знань, навичок, особистісних якостей та вміння застосовувати їх у практичній роботі, охоплює розуміння суті фінансів страхових організацій (фінансування, інвестиції, управління грошовими коштами) та вміння застосовувати ці знання, демонструючи ініціативність, відповідальність й організаційні здібності.

Загальні компетентності (ЗК)

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності (СК)

Після опанування дисципліни здобувач освіти буде здатен:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи фінансів страхових компаній

Тема 1. Страхування як категорія фінансів, його суть, необхідність і значення у суспільстві

Особливості страхування як сфери підприємницької діяльності. Основні ознаки, які характеризують специфіку страхування як економічної категорії. Головні функції страхування. Принципи страхування. Форми проведення страхування та його види. Загальна характеристика страхового ринку та його організаційно-правова структура. Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Дослідження організаційно-правових структур, рівня концентрації, спектру послуг та ролі держави на прикладі України та однієї з країн ЄС (наприклад, Німеччини чи Польщі).

Тема 2. Організація фінансів страхової компанії

Сутність фінансів страховика. Державне регулювання фінансів страховика. Кругообіг грошових коштів страхової компанії. Суб'єкти фінансових взаємовідносин.

Фінансові ресурси страхової компанії. Особливості формування капіталу. Страхові фонди як основа страхового захисту.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. вивчення структури та джерел формування власного капіталу страховика, особливостей створення та функціонування страхових (технічних) резервів як основи фінансової безпеки та виконання зобов'язань.

Тема 3. Грошові надходження та витрати страховиків

Сутність грошових надходжень, їх класифікація. Визначення та склад доходів страховика. Класифікація доходів та їх характеристика. Грошові надходження від страхової діяльності, їх економічний зміст. Грошові надходження від інвестиційної та фінансової діяльності страховика, інших операцій. Склад та економічний зміст витрат страховика: виплати страхового відшкодування і страхових сум; відрахування в резервні фонди; на попереджувальні заходи, на ведення справи, інші витрати.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Дослідження джерел формування прибутку сучасної страхової компанії. Аналіз структури доходів та витрат страховика на основі публічної фінансової звітності. Оцінка впливу співвідношення "underwriting profit" (прибуток від безпосередньо страхової діяльності) та інвестиційного доходу на фінансову стабільність.

Тема 4. Тарифна політика і актуарні розрахунки у страхуванні

Передумови виникнення і розвитку актуарних розрахунків. Сутність, особливості і завдання актуарних розрахунків. Необхідність застосування актуарних розрахунків у страхуванні. Тарифна політика у страхуванні. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Собівартість страхових операцій. Структура тарифа. Збитковість страхової суми. Нетто-тариф, його призначення. Навантаження, його призначення та структура. Страхова статистика. Особливості розрахунку страхових тарифів у ризиковому страхуванні. Основи тарифних розрахунків у страхуванні життя: тарифні ставки при страхуванні на випадок дожиття, смерті, при змішаному страхуванні.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Практичне моделювання процесу розрахунку страхового тарифу на прикладі конкретного виду страхування (напр., ОСЦПВ або страхування майна), з урахуванням нетто-премії, навантаження та впливу збитковості.

Модульний контроль 1

Змістовий модуль 2. Фінансові аспекти діяльності страхових компаній

Тема 5. Страхові резерви та порядок їх формування і розміщення

Поняття страхових резервів та їх значення. Види, порядок формування і використання страхових резервів. Методи розрахунку окремих видів технічних резервів: резерву незаробленої премії, резерву коливань збитковості, резерву збитків що сталися, але ще не заявлені (IBNR); резерву катастроф. Методики розрахунку резерву незаробленої премії. Формування резервів зі страхування життя. Необхідність та значення державного регулювання розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових резервів відповідно до законодавства України. Принципи розміщення та інвестування коштів страхових резервів.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Комплексне дослідження порядку формування різних видів технічних резервів (РНП, резерв збитків, IBNR), аналіз нормативної бази та інвестиційних стратегій для розміщення їх коштів з метою забезпечення ліквідності та прибутковості.

Тема 6. Фінансові результати діяльності страховика

Поняття фінансового результату діяльності страхових компаній. Економічна природа прибутку страхової компанії. Формування прибутку від операційної (страхової) діяльності. Поняття заробленої страхової премії та її обчислення заробленої страхової премії. Формування прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності. Розподіл прибутку страхової компанії.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Детальний розбір формування фінансового результату за страховою, інвестиційною та фінансовою діяльністю. Особлива увага – механізми визначення та розподілу прибутку, політика дивідендів.

Тема 7. Оподаткування страхових компаній

Система оподаткування страховиків. Непрямі податки, прямі податки, збори. Оподаткування прибутку страхових компаній. Оподаткування податком на прибуток страхових операцій. Оподаткування податком на прибуток операцій страховика з фінансової та інвестиційної діяльності. Плата за землю. Відрахування до цільових державних фондів: пенсійного, загальнодержавного соціального страхування. Місцеві податки і збори.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Систематизація податків та зборів, сплачуваних страховою компанією. Ключовий акцент – на специфіці визнання доходів і витрат для цілей оподаткування прибутку, а також на обліку операцій зі страховими резервами.

Тема 8. Оцінка фінансового стану страховика

Необхідність та значення оцінки фінансового стану страховика. Фінансова надійність та її чинники. Інформаційне забезпечення розрахунку фінансових показників діяльності страхової компанії. Платоспроможність страхової компанії, значення державного регулювання платоспроможності страховиків. Порядок розрахунку фактичного та нормативного запасу платоспроможності. Вимоги до платоспроможності страховиків згідно з Директивами ЄС. Показники оцінки фінансового стану страховика.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оволодіння методикою розрахунку та аналізу ключових показників фінансового стану (платоспроможність, збитковість, достатність резервів). Порівняння вимог українського законодавства та стандартів Solvency II (або інших міжнародних рамок).

Тема 9. Страховий портфель: сутність, необхідність управління ним

Поняття та класифікація страхових портфель. Цілі і принципи формування страхового портфеля. Необхідність управління і інструменти вирівнювання ризиків в страховому портфелі, функції і методи його управління. Стратегічні й тактичні

завдання управління страховим портфелем. Показники збалансованого страхового портфеля. Диверсифікація страхового портфеля.

Самостійна робота здобувачів: опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Розробка концепції формування та управління збалансованим страховим портфелем. Вивчення інструментів вирівнювання ризиків (перестраховування, ліміти, франшизи) та критеріїв оцінки його ефективності.

Модульний контроль 2.

5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Фінанси страхових організацій». Дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою курсової роботи.

Розрахункова робота на тему «Тарифна політика страховика» виконуються студентами упродовж семестру та захищається за два тижня до початку тижня підсумкового контролю.

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Фінанси страхових організацій» передбачено застосування активних та інтерактивних методів навчання – проблемних та міні лекцій, практичних занять у активній формі, тестування, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, розгляд кейсів, ділові ігри.

Лекції, практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання індивідуального завдання, консультації. За рядом тем лекційного матеріалу передбачено використання мультимедійного обладнання у вигляді тематичних відеороликів, які розкривають суть окремих тем даної дисципліни.

Контроль знань виконується за принципами кредитно-модульної системи і складається з поточного, модульного та підсумкового. Підсумковий контроль проводиться в вигляді письмового іспиту.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни використовуються такі методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, а також методи письмового контролю: модульне письмове тестування, виконання контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді письмового іспиту за результатами вивчення дисципліни;

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на практичних заняттях	0...3	6	18
Модульний контроль	15	1	25
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0...3	6	18
Модульний контроль	15	1	25
Розрахункова робота	7	1	14
Усього за семестр			100

Прийнята шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до модулів 1 і 2, студент отримав не менше 60 балів від максимальної кількості балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних і двох практичних завдань. Максимальну кількість балів за кожне питання 25 балів, загальна сума – 100 балів.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки. Студент повинен вміти накопичувати та обробляти економічну інформацію, володіти основними методами наукового дослідження, раціонально та ефективно використовувати основні методи наукового дослідження, застосовувати прийоми досліджень при написанні курсових та дипломних робіт, проводити самостійну пошукову роботу з науковою, навчальною літературою та електронними джерелами інформації на задану тему, узагальнювати результати у вигляді творчої роботи.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити індивідуальне завдання, відпрацювати всі практичні заняття й пройти тестування.

Знати структуру фінансових ресурсів страхових компаній, джерела їх формування та напрямки використання. Уміти застосовувати економіко-математичні методи для розрахунку тарифних ставок, аналізу й оцінювання фінансового стану страховика. Здійснювати пошук і аналіз статистичних даних щодо діяльності страхових компаній.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити індивідуальне завдання в обумовлений строк, відпрацювати всі практичні заняття, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу.

Уміти самостійно обирати підходящий метод актуарних розрахунків для обчислення страхових тарифів у певних ситуаціях для окремих видів страхування. Використовувати різні підходи при оцінюванні фінансового стану страховика. Оперувати даними щодо діяльності страхових компаній та страхової статистики для складання поточної та річної звітності страхових компаній та рейтингу страховиків.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно» в обумовлений строк або достроково. Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх. Освоїти як основний, так і додатковий матеріал.

Вільно володіти методами актуарних розрахунків для розрахунку страхових тарифів, аналізу, оцінювання та формування страхового портфеля страховика. Уміти здійснювати фінансовий аналіз страхових компаній, прогнозувати фінансові результати та розробляти рекомендації щодо підвищення фінансової стабільності й платоспроможності страхових компаній.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману. У разі виконання індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту під час перевірки на плагіат, есе – 70 %.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Особливості тарифної політики страховика [Текст]: навч. посіб. / Н.О. Бондар, Ю.Ю. Діденко, А.В. Камнева. — Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського “Харк. авіац. ін-т”, 2012. — 43 с.
2. Фінанси страхових організацій [Текст]: навч. посіб. / Ю. Ю. Діденко, Н. О. Бондар. — Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського “Харк. авіац. ін-т”, 2014. — 136 с.
3. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=336>

11. Рекомендована література

Базова

1. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
2. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
3. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2019. 198 с.
4. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. : КНЕУ, 2007. 328 с.
5. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія. Національний університет харчових технологій К. : НУХТ, 2012. 376 с.
6. Про страхування : Закон України від 07 бер. 1996 р., № 85 /96 / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Світлична О. С., Сташкевич Н. М. Управління фінансами страхових організацій: навч. пос. Одеса : Атлант, 2015. 258 с.
8. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П.Федишин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 228 с

Допоміжна

1. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент: навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 215 с.
2. Білоус Н.М. Корпоративні стратегії управління стійкістю страхових компаній : монографія. К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. 234 с.
3. Бомба І. І. Управління безпековою діяльністю страхових компаній в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Львів, 2020. 20 с.
4. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика : Розпорядження Національної комісії що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 07 лип. 2018 р., № 850 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#Text>.

5. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 груд. 2004 р., № 3104 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05#Text>.

6. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27 січ. 2004 р., № 24 / Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04#n16>.

7. Рудь І. Ю., Мальцева А. С. Аналіз та оцінка фінансового стану страхової компанії. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 54. С. 229-233.

8. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

12. Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України. URL:<http://www.bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL:<http://www.nssmc.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL:<http://www.minfint.gov.ua>
7. Офіційний сайт Світового банку. URL:<http://www.worldbank.org>.
8. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://nfp.gov.ua>
9. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: [http:// uainsur.com](http://uainsur.com)